

УНІВЕРСИТЕТ ТРАНСФОРМАЦІЇ
МАЙБУТНЬОГО

ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ «УНІВЕРСИТЕТ ТРАНСФОРМАЦІЇ МАЙБУТНЬОГО»

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «Перинатальна психологія»

КАФЕДРА ПСИХОЛОГІЇ, ПЕДАГОГІКИ ТА ФІЛОСОФІЇ

<https://uft.in.ua/>

Телефон: +38 (073) 047-26-26

E-mail: info@uft.in.ua

Викладач – Чорней Марина Петрівна, к.психол.н., доцент кафедри психології, педагогіки та філософії

Галузь знань	С «Соціальні науки, журналістика та інформація»					
Шифр та назва спеціальності	С4 «Психологія»					
Назва освітньо-професійної програми	«Психологія»					
Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський)					
Статус навчальної дисципліни (обов'язкова/вибіркова)	вибіркова					
Мова викладання	Українська					
Форма навчання	Семестр викладання	Обсяг навчальної дисципліни	Лекції (годин)	Практичні заняття (годин)	Самостійна робота (годин)	Підсумковий контроль
Денна	5-8 семестр	120 год, 4 кредитів ЄКТС	32	32	56	Диференційований залік
Заочна	5-8 семестр		10	10	100	

ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО НАВЧАЛЬНУ ДИСЦИПЛІНУ

Анотація дисципліни	Курс «Перинатальна психологія» вивчає основні етапи становлення та формування перинатальної психології, психологічні, психофізіологічні та фізіологічні механізми формування дитини, психологічні та фізіологічні передумови батьківства і материнства, а також методи профілактики репродуктивного здоров'я.
Мета і завдання дисципліни	Метою курсу є ознайомлення студентів з теоретичними аспектами перинатальної психології, теоретичними передумовами формування материнства та батьківства, онтогенетичних психофізіологічних закономірностей розвитку дитини в пренатальний та ранній постнатальний періоди.
Компетентності, формуванню яких сприяє дисципліна	Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях Здатність діяти на основі етичних міркувань Здатність організувати та реалізовувати просвітницьку та освітню діяльність
Результати навчання	Знати базові закони психічного розвитку в онтогенезі Знати методи вивчення психологічних особливостей вагітних Знати теоретико-методологічні основи становлення материнської та батьківської прив'язаності Вміти виділяти та описувати психологічні факти перинатального розвитку, індивідуальні, вікові психологічні особливості людини Вміти діагностувати особливості гестаційної домінанти Вміти забезпечувати психологічний супровід на етапах перинатального періоду
Навички Soft skills	<i>Комунікативні навички:</i> комунікабельність, гнучкість мислення, адекватне ставлення до критики. <i>Лідерські компетенції:</i> уміння приймати рішення, стратегії лідерства, сила переконання. <i>Селф-менеджмент і вольові компетенції:</i> орієнтованість на результат, стресостійкість, ініціативність, здатність до швидкого навчання, гнучкість і адаптивність. <i>Інтелектуальні навички для перманентного професійного розвитку:</i> креативність і логіка, творчі підходи, критичне мислення, вміння працювати з інформацією, проєктне та дизайн-мислення
Методи навчання	1. <i>Лекційні та інтерактивні методи:</i> проблемно-орієнтовані лекції з використанням презентацій, відеоматеріалів, сучасних кейсів, міні-лекції з подальшим обговоренням у форматі «питання–відповідь». 2. <i>Дискусійні методи:</i> групові дискусії та дебати на теми новітніх психологічних підходів. 3. <i>Самостійна та дослідницька робота:</i> підготовка індивідуальних есе та рефлексивних щоденників, виконання міні-досліджень, пошук та аналіз інноваційних методик у сучасній практиці, проєктна робота (створення авторських програм чи тренінгів з психологічної допомоги). 4. <i>Колективні методи навчання:</i> робота в малих групах для пошуку спільних рішень, фасилітовані

	<p>групові заняття з обміном досвідом, колективний мозковий штурм.</p> <p>5. <i>Практично-орієнтовані методи</i>: розбір реальних та змодельованих кейсів (case-study), рольові ігри та моделювання професійних ситуацій</p>
Матеріально-технічні ресурси	<p>Ноутбук.</p> <p>Мультимедійний проектор.</p> <p>Доступ до глобальної мережі Internet.</p> <p>Хмарні технології підтримки освітнього процесу:</p> <p>Google Classroom / Moodle (підтримка практичних занять).</p> <p>Google Meet / Zoom (онлайн-лекції, практичні заняття)</p>

ІНФОРМАЦІЯ ПРО КОНСУЛЬТАЦІЇ

Відповідно до окремого графіка

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів	Зміст модулів
Змістовний модуль 1. Спадковість та середовище. Перинатальний ріст та розвиток	<p>Тема 1.1. Визначення перинатології, її становлення та розвиток.</p> <p>Поняття про перинатологію. Перинатальна психологія, як галузь перинатології. Теоретичні піходи до обґрунтування та вивчення перинатальної психології.</p>
	<p>Тема 1.2. Психологія зачаття. Гермінальний період онтогенезу.</p> <p>Запліднення та зачаття. Гермінальний період розвитку плода. Труднощі репродукції, психологія безпліддя.</p>
	<p>Тема 1.3. Психологічні особливості вагітної. Базові перинатальні матриці.</p> <p>Можливості психічного відображення в перинатальній діаді. Чутливість плода, характер реагування та проблема суб'єктивності плода. Особливості материнської позиції в пренатальний період розвитку дитини.</p>
Змістовний модуль 2. Становлення ранніх форм взаємодії в пренатальний період. Пологи та період новонародження	<p>Тема 2.1. Психологічний компонент гестаційної домінанти (ПКГД)</p> <p>Поняття та види психологічного компонента гестаційної домінанти (ПКГД). Визначення особливостей психологічного компонента гестаційної домінанти.</p>
	<p>Тема 2.2. Психологія пологів</p> <p>Сучасна практика пологів. Психологічна підготовка до пологів. Партнерські пологи.</p>
	<p>Тема 2.3. Особливості періоду новонародженості.</p> <p>Фізіологічні та психомоторні особливості новонародженого. Бондинг і холдинг. Протодіалог та грудне вигодовування. Формування прив'язаності та її типи.</p>

Тема 2.4. Перинатальні втрати та їх структура

Перинатальні втрати як психологічна та медична проблема. Специфічні особливості перинатальної втрати. Горе, як процес переживання перинатальної втрати.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ

Основна

1. Астахов В. М., Бацилева О. В., Пузь І. В. Психологічний супровід у репродуктивній медицині : монографія / Національна академія педагогічних наук України, Інститут психології імені Г.С. Костюка. Київ, 2023. 125 с.
2. Гошовська Д. Перинатальна психологія та післяпологові депресивні стани: методичні рекомендації / Д.Гошовська. – Луцьк, 2023. – 43 с.
3. Пренатальна психологія та психологія батьківства: методичні рекомендації до вивчення навчальної дисципліни. Навчально-методична розробка / уклад. Н. М. Булатевич. Київ. Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2021. 40 с.
4. Шмілик Н.А. Психологічні особливості становлення суб'єктивної готовності до материнства вагітних жінок : автореф. дис. канд. психол. наук : 19.00.07 / Шмілик Н. А. ; Прикарпат. нац. ун-т ім. В. Стефаника. - Івано-Франківськ, 2017. - 20 с.

Додаткова

1. Астахова В. М., Пузь І. В. Пренатальна і перинатальна психологія. *Жіночий лікар*. № 1. 2011. С. 41–42.
2. Бацилева О. В., Астахов В. М., Пузь І. В. Психологічний супровід вагітних в умовах військового стану. Особистість та суспільство в цифрову еру: психологічний вимір (до 25-річчя Національного університету «Одеська юридична академія» та 175-річчя Одеської школи права) : матеріали III Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Одеса, 24 черв. 2022 р.) [Електронний ресурс] / Нац. ун-т «Одес. юрид. акад.», каф-ра психології. Одеса: Національний університет «Одеська юридична академія», 2022. С. 8-12.
3. Бацилева О.В. Тип психологічного компоненту гестаційної домінанти та особливості внутрішньосімейних взаємин: емпіричне дослідження. Особистісні та ситуативні детермінанти здоров'я [Текст]: Матеріали VI Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Київ, 18 листопада 2021 р.) : матеріали і тези доповідей / за заг. ред. проф. О. В. Бацилевої. Київ. 2021. С. 16-19.
4. Божук О. А. Материнство як особливий прояв нужди та потребнісно- мотиваційної сфери особистості жінки. *Архів психіатрії*. Т. 19, № 1. 2013. С. 120-123.
5. Божук О. А. Роль допологової підготовки у формуванні оптимальної передпологової домінанти. *Український науково-медичний молодіжний журнал*. № 2. 2011. С. 62- 64
6. Братасюк Н. М., Волошина У. В., Корчинська О. О. Системний інтегративний підхід у роботі з вагітними парами на етапі підготовки до пологів. *Україна. Здоров'я нації: наук.-практ. вид.* № 4. Укр. ін-т стратег. дослідж. МОЗ України. Київ, 2015. С. 123-129.
7. Дармостук Н. В. Статеворольові чинники формування психологічної готовності до материнства: автореф. дис. канд. психол. наук: 19.00.01; Харків. нац. ун-т ім. В. Н. Каразіна. Харків, 2011. 20 с.
8. Дегтяренко Т. В. Буряк М. Г. Психофізіологічні аспекти феноменології материнства. *Інтегративна антропологія*:

міжнар. мед.-філософ. журн. Одес. держ. мед. ун-т. Одеса, 2016. № 1. С. 69-73.

9. Дегтяренко Т. В., Буряк М. Г. Психофізіологічні аспекти феноменології материнства. *Інтегративна 5 антропологія: міжнар. мед.-філософ. журн.* № 1. Одес. держ. мед. ун-т. Одеса, 2016. С. 69-73. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Ia_2016_1_16

10. Денисюк Т. В. Консультування вагітних жінок та їхніх партнерів. *Науковий вісник Волинського національного університету ім. Лесі Українки.* № 23 : Педагогічні науки. ВНУ ім. Лесі Українки. Луцьк, 2010. С. 204-207.

11. Денисюк Т. В. Просвітницько-профілактична робота з вагітними жінками та їхніми партнерами. *Науковий вісник Волинського національного університету ім. Лесі Українки.* Волин. нац. ун-т ім. Лесі Українки ; [редкол.: С. О. Смолук та ін.]. № 13: Педагогічні науки. Луцьк, 2010. С. 72-75.

12. Івачевська О. В. Методичний інструментарій дослідження репродуктивної мотивації молодих жінок. *Психологічні перспективи.* Східноєвроп. нац. ун-т ім. Лесі Українки, Ін-т соц. та політ. психології НАПН України. Вип. 24. Луцьк, 2014. С. 125-137.

13. Кирилова Д. С. Психологічна готовність до материнства в структурі життєвих смислів жінки: теоретико-методологічний аналіз. *Психологія: реальність і перспективи: зб. наук. пр.* Вип. 8. Рівнен. держ. гуманітар. ун-т. Рівне, 2017. С. 101-104. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/prp_2017_8_25

14. Ковальова У. В. Психологічні аспекти штучного переривання вагітності. *Вісник.* Вип. 9: Соціологія. Психологія. Педагогіка. [за ред. Н. Витвицької]. Київ, 2000. С. 53-56.

15. Кузнецова В. Особливості психологічного захисту і копінг-стратегій при ускладненій вагітності. *Соціальна психологія.* № 3. 2010. С. 178-186.

16. Лукашевич Н. М., Купріянов М. Д. Психопрофілактика депресивних станів у вагітних жінок. *Медицина транспорту України.* № 4. 2009. С. 33–35.

17. Мушкевич М. І. Психологічний супровід батьківства. *Когнітивні та емоційно-поведінкові фактори повноцінного функціонування людини: культурно-історичний підхід: матеріали I Міжнар. наук.-практ. конф. (18-19 жовтня 2013 року).* Харків, 2013. С. 161-163.

18. Перун М. Б. Типологія емоційного ставлення жінок до материнства. *Практична психологія та соціальна робота.* № 6. 2011. С. 11-16.

19. Пузь І. В. Тривожність як чинник дестабілізації психоемоційного стану у жінок під час вагітності. Актуальні проблеми психології особистості та міжособистісних взаємин, 23 квітня 2021 р. : Матеріали XIII Міжнародної науково-практичної конференції/ За ред. С. Д. Максименко, Л. А. Онуфрієвої. Кам'янець-Подільській: Видавець Ковальчук О. В., 2021 р. С. 103-106.

20. Савенко Д. О. Структурна організація самосвідомості матері. *Психологія: реальність і перспективи: зб. наук. пр.* Вип. 7. Рівнен. держ. гуманітар. ун-т. Рівне, 2016. С. 193-195. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/prp_2016_7_51

21. Сивулич С. Пренатальний розвиток психіки дитини як визначальний етап онтогенезу. *Матеріали IV Всеукр. студент. наук.-техн. конф. «Природничі та гуманітарні науки. Актуальні питання»,* 19-20 квітня 2011 року. Т. 2. Тернопіль, 2011. С. 303.

22. Сивулич С. Пренатальний розвиток психіки дитини як визначальний етап онтогенезу. *Матеріали IV Всеукр. студент. наук.-техн. конф. «Природничі та гуманітарні науки. Актуальні питання»,* 19-20 квітня 2011 року. Т. 2. Тернопіль, 2011. С. 303.

URL: <http://elartu.tntu.edu.ua/handle/123456789/1044>

23. Ушакова В. Р. Психоемоційний стан жінок із різним перебігом вагітності. *Психологічні перспективи*. Вип. 24. Східноєвроп. нац. ун-т ім. Лесі Українки, Ін-т соц. та політ. психології НАПН України. Луцьк, 2014. С. 331-342.

24. Хавула Р. М. Психолого-педагогічні чинники формування психологічної готовності юнаків до батьківства. *Проблеми сучасної психології: зб. наук. пр.* Вип. 10. Кам'янець-Поділ. нац. ун-т ім. Івана Огієнка, Ін-т психології ім. Г. С. Костюка НАПН України. Кам'янець-Подільський, 2010. С. 771–780. URL: <http://problemps.kpnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/58/2017/06/10-77.pdf>

25. Шевчук Г. Розвиток материнської ідентичності в структурі Я-концепції жінки. *Соціальна психологія*. № 3. 2010. С. 137-151.

26. Шишук О. Психологія здоров'я вагітної жінки: аналіз та психодіагностичне забезпечення вивчення проблеми. *Психологічні перспективи*. Вип. 14; [редкол.: Л. Засекіна (голов. ред.) та ін.]. Волин. нац. ун-т ім. Лесі Українки. Луцьк, 2009. С. 233-240.

27. Шмілик Н. Психологічна готовність до материнства як системний та багатовекторний конструкт. *Проблеми гуманітарних наук. Психологія: зб. наук. пр. ДДПУ*. Вип. 31. Дрогоб. держ. пед. ун-т ім. І. Франка. Дрогобич, 2013. С. 128–141

28. Шмілик Н. Теоретико-методологічні аспекти становлення й розвитку перинатальної психології [Електронний ресурс] / Збірник наукових праць: філософія, соціологія, психологія / Прикарпат. нац. ун-т ім. Василя Стефаника. Івано-Франківськ, 2021. Вип. 16(2). С. 273–280.

29. Шмілик Н. Теоретико-методологічні аспекти становлення й розвитку перинатальної психології. *Збірник наукових праць: філософія, соціологія, психологія*. Вип. 16(2). Прикарпат. нац. ун-т ім. Василя Стефаника. Івано-Франківськ, 2011. С. 273-280. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/znpfsp_2011_16\(2\)__35](http://nbuv.gov.ua/UJRN/znpfsp_2011_16(2)__35)

30. Шмілик Н.А. Психологічні особливості становлення суб'єктивної готовності до материнства вагітних жінок: *автореф. дис. канд. психол. наук*: 19.00.07; Прикарпат. нац. ун-т ім. В. Стефаника. Івано-Франківськ, 2017. 20 с.

31. Яремчук Н. Експериментальне дослідження психологічної підготовки молодої жінки до материнства. *Неперервна професійна освіта: теорія і практика : наук.-метод. журн.* Вип. 3/4. Київ. ун-т ім. Бориса Грінченка, Благод. фонд ім. Антона Макаренка. Київ, 2013. С. 143-152. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/NPO_2013_3-4_23

32. Яценко Л. В. Сутнісні характеристики готовності до відповідального батьківства. *Теоретико-методичні проблеми виховання дітей та учнівської молоді: зб. наук. пр.* Вип. 17(2). Нац. акад. пед. наук України, Ін-т проблем виховання. Київ, 2013. С. 513-521. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/Tmpvd_2013_17\(2\)__58](http://nbuv.gov.ua/UJRN/Tmpvd_2013_17(2)__58)

Інформаційні джерела та Internet-ресурси:

1. Українська асоціація психосоматики репродуктивної перинатальної психології. URL: uaprpp.com
2. Асоціація перинатологів України. URL: aspu.org.ua
3. Інститут вищої психології та тілесних терапій. URL: psycranio.in.ua
4. Український інститут когнітивно-поведінкової терапії (УІКПТ) . URL: i-cbt.org.ua

5. Association for Prenatal and Perinatal Psychology and Health. URL: birthpsychology.com.

6. Postpartum Support International. URL: postpartum.net

7. International Society for Pre- and Perinatal Psychology and Medicine. URL: isppm.de

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
90 – 100	A	відмінно
80 – 89	B	добре
65 – 79	C	
55 – 64	D	задовільно
50 – 54	E	
35 – 49	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
1 – 34	F	незадовільно з можливістю повторного вивчення дисципліни

ЗАСОБИ ОЦІНЮВАННЯ

Поточне оцінювання Мін. – 30 б. Макс. – 50 б.	денна форма навчання			заочна форма навчання			Підсумковий контроль Мін. – 20 б. Макс. – 50 б.
	кількість	бал (за одиницю)	всього балів	кількість	бал (за одиницю)	всього балів	
Робота на практичних заняттях	15	2	30	5	2	10	
Виконання і захист індивідуальних/групових завдань	2	10	20	4	10	40	
Всього			50			50	
				100			